

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 391.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245225527920/facsimile.pdf> (tilgået 23. juni 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

Nyaars-Tiden

indseer imidlertid let, at »Næve-Retten« er endnu langt frygteligere, naar den udeves med et heelt Folks samlede Styrke, end naar den kun anmasses af enkelte knyttede Næver, saa, at hvor man ombyttede Middelalderens Selvtægt med Absolutisme og frit Politi, kom man aabenbar for det Første af Asken i Ilden, og det maa da nu være Sjælen i den menneskelige Stats-Konst, saavidt mueligt, at sætte Munden paa sine egne eller paa Aandens Enemærker i Sikkerhed for Jette-Næven, og aabne den en velgjørende Indflydelse paa hele Haandens naturlige Virke-Kreds, som det Haandgribelige øiensynlig danner.

Med Rette kræver da Menneske-Munden ei blot al muelig Frihed til at tale om det Usynlige og Evige, men ogsaa Frihed til at bedømme Haandens Virksomhed i sin Kreds, naar den kun ikke oprørende stræber at gribe ind deri; men naar man tænker bedst at hævde Munden denne aandelige og folkelige Stemme-Frihed, ved at betage Øvrigheden sin Frihed til, paa eget Ansvar, efter bedste Skøn at bruge den samlede Styrke, da tager man mærkelig feil, saa med en Grundlov, der fastsætter Borgernes umistelige Rettigheder, maa man netop for Stemme-Frihedens Skyld ønske hvert menneskeligt Folk en Kongelig Enevoldsmagt og Myndighed, der ene er istand til at hævde Alles Ret og fremme det Heles Bedste.

Denne Tanke-Gang, at ligesaavel for Frihedens som for Ordens og Sikkerheds Skyld, er Enevoldsmagten i hele sin fribaarne Majestæt en Hovedsag, men at »Munden er vor egen,« og er en Grund-Eiendom, der ikke alene maa være saa sikker som Nogen for løse Hænder, men kun i yderste Nødsfald røres selv af den majestætiske Over-Haand, og at da et frit Folke-Raad vil holde Vægt-Skaalen mellem Frihed og Orden saa lige, som nogen Kronide, og med Kæmpeskridt fremme Udviklingen af det Største, Bedste og Viseste, et Folk er skabt og skikket til; denne Tanke-Gang er vist nok saalangt fra endnu at være herskende, at den neppe nok findes taalelig; men den er dog baade saa naturlig og saa historisk velgrundet, at den maa seire overalt hvor man endnu, menneskelig talt, har Lyst til at leve og see gode Dage, altsaa hos Protestanterne mod Død og Stilstand i det Hele, og især hos de Nordiske, hvem det er i Kiødet baaret at gaae i Ilden for folkelige Konger, der ikke blot tillade deres Undersaatter at tage Kæmpeskridt paa Adelveien, men opmuntre og anføre dem selv dertil.

For mine Øine staaer det da klart, at ligesom Oldtiden,